

‘ଯଥିଲଙ୍ଗାଳ ଯାମନ୍ତର ସଂନତକ୍ରର ନନ୍ଦ
କୁଣ୍ଡର ଅକାଳ ସଟେଚୁ-ଆଲୋଚନା ବୟସ ।

ଡ. ନିର୍ମିଳ କୁମାର ରମନ

ପ୍ରିୟ ବିଶ୍ୱଜ୍ଞର ଛ୍ରମ ଅଭିଧାତ ବାଂଲା ଯମାଛ ଓ ବାଡାଲିବ ଯାମାଟିଃ
ଅବର୍ହାନ ସେ ପାଳା ଏଦିମ ଯୁଗି ଏଣ୍ଡେଚ୍ଛି- ଯାମନ୍ତର ସଂନତକ୍ରର ଚାଲେ ପ୍ରମାଦ
ଆପଲୁବ ଓ ପରେ ପୁଣ୍ଡ ବସି ପଥେ ଏଗୋଛୁ, ଏକମଧ୍ୟ ପେହେ ଯମରେବ । ଭୋଷନ୍ଦିବି
ଯାମନ୍ତର ଓ ଅମାନବିକ ସଂନତକ୍ରର ସୁନମ୍ବ ନିର୍ମିଳା, ତାଦେବ ଜୀବତ ଜୀବତ
ଯାମନ୍ତର ଓ ଅମାନବିକ ସଂନତକ୍ରର ସୁନମ୍ବ ନିର୍ମିଳା, ତାଦେବ ଜୀବତ ଜୀବତ
ଏମିତା, ସର୍ବେ ପବି ଭୋଷନ୍ଦିବ ପ୍ରାତାକଳେ ପିଷ୍ଟେ କୁଣ୍ଡିଲ୍ଲିବି ଓ ଶ୍ରମଜୀବି
ଜନନୋକ୍ତିର ନିର୍ମିଳ ପାବିନିତି ଫର୍ମିଲ 'ପାଲେ ଆଶ୍ୟ କୁଣ୍ଡଲାଜାୟ ଚିତ୍ରିତ ରହେଛୁ' ।

“ଏହି ଲାଲପର ମର୍ତ୍ତେ ସବ ଆଜୁ- କାଳନ- କାଳନ, ଯାମାଟି ଥାଇତି,
ନିର୍ମିଳାର ଉପ୍ରେସ, ଶ୍ରମନ୍ତାର୍ଥ ଆଶ୍ୟାଯା- ରୋତିଶାଯେବ ଆମୋଷମତ,
ଫାଲେବ ବିଚାର ଅନ୍ତର ତା ପରିବିତ ନୟ, ଅହେତୁକ କରିବା ବା ଯନ୍ତ୍ରାପ
ନେହି, ଏଲେବର୍ବ ବୃଦ୍ଧିନାଟେ । କାଳନିତି କୁଣ୍ଡିଲ୍ଲିବ ମତ ତେବେ ତୌରେ ଏବେ ଥାଇତି ।”

ଅର୍ଥମୁଣ୍ଡ : ବାଂଲା କୋଟିଲାଲ ଓ ଛୋଟିଲାଲ, ଡଃ ଯମାଛ ଫର୍ମିଲ ।

ଯାମନ୍ତର ଅକ୍ଷାନ ଓ ସଂନତକ୍ରର ସମ୍ବନ୍ଧିର ଏକ ସଂକଟମୟ ମୁଦ୍ରାରେ
ଏଲେପର ପ୍ରେଜେପାଟେ କୁଣ୍ଡନ କହେ କେବଳ ଯୁବୋର୍ବ ଘେରେ ଗପାଇକେ କିନ୍ତୁ
କାଳେର ପର୍ଦ୍ଦେଖିଲ ମୁକ୍ତି ଦିଯେଥୁମ । “ଏକ ବିଶ୍ୱାସ ଅକଟିବେ ଝାହୁତେ ପ୍ରନୀତୁନ୍ଦ୍ରର
ତିର୍ବିବ ଦିଅଥେ ଏଲେପା - ଏହୁବୁ ଏଲେଲ ବେଳେ ମାଧ୍ୟେ ଏହୀମାଟିକେ ଧିତାନ୍ତିର,
ଯାମନ୍ତାନ୍ତିର, ମର୍ତ୍ତ୍ଵକିତ, କୁଣ୍ଡିଲ୍ଲିବି - ଏତପୁଲି ପ୍ରନୀତିକେ ଏକମଧ୍ୟ ଏବାଟି
ଯାମନ୍ତାନ୍ତିର, ଯାମନ୍ତାନ୍ତିର, କୁଣ୍ଡିଲ୍ଲିବି - ଏତପୁଲି ପ୍ରନୀତିକେ ଏକମଧ୍ୟ
ମଧ୍ୟ ଧିତା ଅହର୍ବର୍ଥୀ ନୟ, ଯୁବୋର୍ବ ଘେରେ ପୁଣ୍ୟ ଏତପୁଲା ଶ୍ରେଣୀକେ ଏକମଧ୍ୟ,
ଧିତାନ୍ତିର ତାହି ନୟ - ପ୍ରନୀତି ଦୂର୍ଦ୍ଵରର ବାବନ, ପବିନିତି ଏମନବି ଯତ୍ତାର ଦେବିଶ୍ରୀ,
ମଧ୍ୟରେ ତାମେବ ଶ୍ରୀମାତ୍ରାନ୍ତା; ଅନ୍ତରୁ ଭାବୁ ଶ୍ରୀନ୍ତା - ଏହାନି ବିବିଦି ଡିଲ୍
ମଧ୍ୟରେ ତାମେବ ଶ୍ରୀମାତ୍ରାନ୍ତା; ଏହାନି କୁଣ୍ଡିଲ୍ଲିବି କହେ ତୁଳେଛୁ । ଚୋଟିଲେଲାର ଜୀବତର ଓ ଧାର୍ମ ଏହେ
ଶ୍ରୀମାଟିକ ଧିତା ଦୂର୍ଦ୍ଵରର ଏଲେଲ ଅନ୍ତାତି ରହୁନା ।”

ଅର୍ଥମୁଣ୍ଡ : ବାଂଲା କୋଟିଲାଲ : ବୋତି ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ ନିର୍ମିଳ ପାଠ
- ଡଃ ଶ୍ରୀମାତ୍ରାନ୍ତା ।

ଫର୍ମିଲ ପାଲେ ଦେଖାନୋ ରହେଛେ ଅବଲୁପ୍ତିର ହାତ ହେବେ ବୁଝା ପାବିଛନ୍ତି
ଯାମନ୍ତର ମର୍ତ୍ତ୍ଵର ପ୍ରାଣୀ, ଅନ୍ତର୍ଦ୍ଦିକେ ପ୍ରତ୍ୱାନ୍ତି ବିନ୍ଦୁରେବ ତୁମ୍ଭ ସମସ୍ତାନ
ପ୍ରଥାନ । ଯାମାଟିକ ପ୍ରତ୍ୱାନ୍ତର ତାନିଦେ ଏହି ଉତ୍ୟଶ୍ରେଦ୍ଧିବ ଭାବିବାର୍ଥ ମଧ୍ୟାଳ୍ପ
ହିଂମ ଥିଲେ ପଡ଼େଛୁ କୁଣ୍ଡିଲ୍ଲିବି ଓ ଶ୍ରମଜୀବି ଜମନୋକ୍ତି । ଆବାବ ନିର୍ମିଳର
ଦ୍ୱାରା ଧର୍ମବାଦ ତାନିଦେ ଏହି ପରମପରା ଧ୍ୟାନିନ ଦୂର୍ଦ୍ଵର ପରମ ଜୀବନ ଜୀବତ ଏବେହେ
ଦ୍ୱାରା ମୁକ୍ତ ଅନ୍ତାତର ଧର୍ମଶ୍ରୁତ ନିର୍ମମତାର୍ଥ କରୁଥିଲେ କେହେ କୋଷିତ,
ନିମ୍ନାନ୍ତି ମଧ୍ୟରେ ବିଦ୍ୟାରେ ପ୍ରଥମ ।

ଯାମନ୍ତର ଓ ସଂନତକ୍ର - ଦୂର୍ଦ୍ଵର ନିର୍ତ୍ତି ନିର୍ମିଳ ମଧ୍ୟରେ ; ଯାଦେ
ନାମନ ଏବେ ମୈତ୍ର ହାତେ କାହାକାହା । ଯାମନ୍ତର ସଂନତକ୍ର ପ୍ରଧାନତ ବୁଝି ନିର୍ତ୍ତି -

ଧିନତକ୍ରମ ବନକାର୍ଯ୍ୟାମା କିର୍ତ୍ତରୁ । ଅତ୍ୟନ୍ତଗତ୍ତେବ କର୍ତ୍ତମାପ ଦୂରବସ୍ଥରୁ ବାବନ,
ଏବା ॥ ଅର୍ଜୁନଗତ୍ତୁ ଚାଷବାହୀରୁ ପତ୍ର ଅନୁକୂଳ ନୟ ।

ପୁଣ୍ୟ ॥ ଜୀଲ ଦୁଇ ପ୍ରତ୍ୟାବଳେର ଅପରିଯୋଗ ଅଶ୍ଵମାତ୍ରିକେ ରାବୁ ମାନ୍ୟ ଯାନ୍ତରୁଙ୍କର
ପ୍ରତିନିଧି- ମଧ୍ୟବାହୀରୁ ମୋହନ । ଏହିକୁ ତାବ ଯେ ଅନ୍ତର ଘନାଯ, ତାବ
ଅବରୁକୁ ମଧ୍ୟବାହୀରୁ ତୀରୁ ଆଜିହାତ୍ତୀର ଗୁରୁ ପୋଲୋରୁଗାବେର ଧୋଖାଗୁମିର
ଦୂରୁ କୈବେ ଦେନ । ଫଳେ ଏହି ପ୍ରତ୍ୟାବଳେ ପିତ୍ତ ବାର୍ଷି ଶମ୍ଭେତେ ମହିମାଲୀର
ଚିନ୍ଦିବାଲେ - ଧିନତକ୍ରମ ଆମାତ ଶ୍ରୀଥେବ ପ୍ରାପଣ ।

ତି ॥ ଅର୍ଜୁନଗତ୍ତେବ ମଧ୍ୟବାହୀ ଯାନ୍ତରୁଙ୍କର ଅନ୍ତରୁ ପ୍ରତିଦ୍ଵରୁ ମଣିହେ ଯିତ୍ତେନ
ଦେବାକେ ଉତ୍ସ ଧାରୁ ଦେହର ଏକପ୍ରେକ୍ଷା ଉତ୍ତର୍ବ ।

ଜୀଲପ୍ରତ୍ୟାବା ଅଭ୍ୟାଶାବିତି ରଥେ କାରଧ୍ୟାମ୍ୟ ନାମ ଲିଖିଥିଲେ ପ୍ରକଳ୍ପିତ
ଛେଡ଼ ଦିଯେ । କାବନ କାରଧ୍ୟାମ୍ୟ ନନ୍ଦ ମଞ୍ଜୁବି ମିଳେ, ତାତେ ଓବା 'ପ୍ରାବନ୍ତି ଶଳି
ଦେଇ, ଇଂଚିଯା ଧ୍ୟ ଆବ ନିତ୍ୟମନ୍ତ୍ରାଯ ମାଦଳ ଢୋଲକ ପିଟିଲେ' ଶାନବାହନା
ଏଥେ; ନିତ୍ୟ ଏହି ପ୍ରାଣିଦ୍ଵୀପ ଉଦେବ କାହାର ଏତ ଅରାର୍ଥ ବଳେ ଅନେ କ୍ଷେତ୍ରେ । ତାମ
କାହେ ନା ଏହି ମଞ୍ଜୁବି ପ୍ରାବନ୍ତିନ୍ଦ୍ର - ଉଦେବ ପ୍ରାମେବ ପ୍ରାବନ୍ତିନ୍ଦ୍ର ବିଶ୍ଵିତମାତ୍ର ।
ଧିନତକ୍ରମ କୋଷନ ଯାନ୍ତରୁଙ୍କର କୋଷନର ଥେବେ ଅନେକ ଶୂନ୍ୟ । ଯାନ୍ତରୁଙ୍କ
ଚିଲ ଲାଚିବ ମାର୍ବ - କ୍ଷେତ୍ରକ ଉତ୍ସବ ପ୍ରାଣିଦ୍ଵୀପର ମାର୍ବ - ଏ କ୍ଷେତ୍ରରେ
ଏତ ଶୂନ୍ୟ ଏବଂ କାରଧ୍ୟ ଅନ୍ତରୁ ଉତ୍ସବର ତା ବୋକା ଯାଏ ଯାଏ ଜୀବନ କାହୀର
ଶୋଷେ ପ୍ରମିଦ୍ୟା ସଥିନ କାରଧ୍ୟାମା ଥେବେ ବୈବିହୀନ ଆମ୍ବଦ ହିଂଦୁ ରଥେ । ଯେତେ
ଏଥେଚିଲ ଦୁଲଳ ମାହାତ୍ମା - 'ବାକି ଜୀବନଟେ ଉପର୍ଜନ କରାବି ହେ' ଯେତେ
ନନ୍ଦ ମାତ୍ରି ଢାକା ଏହି ପ୍ରାବନ୍ତିର ଧୀପାନି ନିଯେ ।'

ଧାରଣତକ୍ରମ ମଧ୍ୟବାହୀର ନିର୍ବିର୍ବ ଶିଳୋବ ଯାଇଲେ ଆପନ୍ତମାନି ଏବଳେ
ଧ୍ୟାନିକଟେ ଦ୍ୟାଦାତ୍ମିନ୍ଦ୍ର ଓ ଛୁଟି ପ୍ରତ୍ୟାଦେବ । ତାହାର ମଧ୍ୟବାହୀର ଶୂନ୍ୟ ଅଭ୍ୟାଶରେ
ଆହେ, ତାହିଁ ତୀରେ କୌଣ ଥେବେ ଅଭ୍ୟାଶର ବଳେ । ମୋହନ ଥେବେ ତୀରି
ମିଳିବୁ ବିଦ୍ୟୁତ କାହାର ଅନ୍ତରୁ ଉତ୍ସବ ଚିଲୁ । ମାନ୍ତରୁତ୍ସବ ଫୁଲକାଡ଼ାର ଜଳ ପ୍ରମନ
ଲାଚିବ ଶାନ୍ତିଧ୍ୟ ପ୍ରତ୍ୟାବା ତୁମନି 'ଚିଲୁ ମାନ୍ତରୀବର ବା ବାଗଲୀନା - ଅରିଲାଚି
ଲାଚିବ ଶାନ୍ତିଧ୍ୟ ପ୍ରତ୍ୟାବା କଥା ଥୁଁ ।' ଅଭିବିଭୁତ ଝମିଥିପ୍ରେବ ପ୍ରାଣେପେ ଯା ଥୁଁ - ସର୍ବ
ଅଶ୍ୟାମିଲ ମାହାତ୍ମାକେ ଦିଲେ ଦୃଧାନ୍ତ ଥାଏ କବାନୋବ ମଧ୍ୟ ଯାକକୋର
ମେତା ଦୁଲଳ ମାହାତ୍ମାକେ ଦିଲେ ଦୃଧାନ୍ତ ଥାଏ କବାନୋବ ମଧ୍ୟ ଯାକକୋର
ତାହିଁ ପିଚ ଚାପିବୁ ଉତ୍ସ ଦେନ । 'ଦୂରୋଧି ମାହାତ୍ମା, ଆପରା ଜୀବି ।'

ତାହିଁ ପିଚ ଚାପିବୁ ଉତ୍ସ ଦେନ । 'ଦୂରୋଧି ମାହାତ୍ମା ମନ୍ତ୍ରି ଥେବେ ଯାକକୋର
ମାହାତ୍ମାର ମେତା ମନ୍ତ୍ର ମେତେ ମଧ୍ୟବାହୀର ମାନ୍ତର ଥେବେ ଯାକକୋର
ମେତା ମନ୍ତ୍ରକ ମନ୍ତ୍ରକ ଚାପିବୁ କାତ ଆବା ଆବାକ । ଏକଥାତ ବୋକାର ଉତ୍ସ ମେତେ
ମେତା ମନ୍ତ୍ରକ ମନ୍ତ୍ରକ ଚାପିବୁ କାତ ଆବା ଆବାକ । ଦୁଲଳ ମାହାତ୍ମା ଥେବେ ପୋକା ବିଭିନ୍ନ
ଯେ କାହେବା ତାହିଁ କୋଷା କୋଷା ଜାବେ, ପ୍ରଯୋଜନ କାହେ, ପ୍ରଯୋଜନ ଯାବେ ଏଲି ଦିଲେ ବିଶ୍ୱେ
ଯାକେ ମଧ୍ୟମ ଉତ୍ସିଷ୍ଟେ ପାଲନ କାହେ, ପ୍ରଯୋଜନ ଯାବେ ଏଲି ଦିଲେ ବିଶ୍ୱେ

२० येहो निष्ठादेव शान्तिरुक्ता कवयेन प्रसूता।

पांचठि पर्याय देखा याय -
६८ ॥ एकदम् येहो याऽनुज्ञव अजाचाहे विनितद्वय आन्तर्य निल।

दृष्टे॥ विनान्तिक गुरुभाव भूष्य अतोचाव अस्त्रेऽशात् नंगद अर्थ प्रथाह
अर्थ अर्थ एकित्त अमूल्यशूलिन यामश्च अमन्त अस्त्राधीनताव उद्धार
भेल।

तिन॥ एहे शास्त्रीनिताव श्वादे उद्धुक्त रथे द्वुपाल आशात्तोव मत्ता अमूल्य-
याव उद्धुक्त रथे याकाव उद्धुक्त विनित वृक्षे ताव अमरपर्यात्त आमूल्य
शूलिन गाँठे लौहे देत्याप्रत्याहृत वृक्षाव अस्त्र अथव चिकावा,

शास्त्रीनिताव श्वाद - ममूल्यशूलिन प्रथम पाठ।

चार॥ चेत्तो यत्ते अमूल्य द्वाव - द्वावे पथ र्वेव एकदिवाव अस्त्राधीन
यापाव विकृते ताव विद्युत रथे।

पांच॥ गांधि ये अमूल्य लिया - उद्धम एको अन्तर्गते गाम ; यामुल्य उद्धम लूष्ट-
रथव याम द्विकं याकाव उद्धुक्त देश प्रतिगो देहो चासाद्व एव विनितद्वय
प्रत्युम्भ लित्ताद्व उद्धुक्त, अत्र अमूल्यिको शूलिन गाँठे उद्धुक्त विनित विनित
विनितम् । एहे दृष्टे कांतिक याके पडे अवलोकितवाङ्मय एदेवते उद्धुक्त उद्धुक्त
विनितकीन चामो ओ अमूल्यिका प्रत्येकापति विनित ओ उद्धुक्तम् । अतोचाह
ओ शास्त्रीनिताव श्वाद तादेव विद्युती वावलेत - उद्धुक्त कांतिक यावाव
नोचे ये विद्युत उद्धुक्त रथे थाएँ । एमान्त एहे प्रतिनितिविद्युत
रथेछे । ये त्रोम एकाचि लात्तिक विकृते लृत्तिक्ते भूमिक २३ - एकाचि प्रसूत
शूलिन) ओ एकाचि गाँठ (विनित) कांतिक याके पडे तो अस्त्र यस्ति।

एमाले पर्याविति अस्त्राधीन एकिनिति अस्त्राधीन ल - एहेहेशूलिनी
दियोग्येव भुम्पादे जाएँते ताव छित्ताव नाके नाके उद्धुक्त आएँ । लित्तु पर्याविति
शूल श्वादन विलेव अमा छाँडिये अस्त्राधीन एकिति अमूल्यशूलिन विकृते शात राघापु
उद्धमरे धृशत वार्ते । विनान्तिक ओ यामुल्य याकाव प्रत्युक्ते विकृते चाक वा एहे
शास्त्रीका चेत्तो भावलाप, शूलित्तीवन यात्राय उद्धम - शूल अमूल्य रथे उद्धुक्त
याके उद्धुक्त - दामु यामूल्यके दिये अनुक्रमीकाद रथेहे उद्धुक्त याया ।
जम्बुव याको अहिकृता, अमूल्यिका ओ अमूल्यिक शूलिन शूलिन भामूल्ये ताव
यालिक अमीव शात्रे यामूल्य-यामूल्य रथे जाठ । एहे उद्धुक्त - यामूल्यशूलिन विवा
जावलेहे अप्रदक्षिणीव भूमि लापत्त एकित्तदेव अवधात अनिवार्य । तात शव
याके जावलेहे अप्रदक्षिणीव । राम्भुर एकित्तता लैके होनेहेहेशूल शूले लाडा शैतीया,
याके जावलेहे भूमि, पर्याविति शूलिवर्व - एमावेव थेहे देवरूपीकृत ओ हेहुवि
ग्रनवकलानेव भूमि, पर्याविति शूलिवर्व - एमावेव थेहे देवरूपीकृत ओ हेहुवि
ग्रनवकलानेव भूमि, नित्त विकृत याका । पर्याविति शूलिवर्व तो दुक्केहे एमाले
ग्रनवकलानेव भूमि ताव शूलिवर्व ओ ग्रनवकलानेव पात्तो, विनित विवा
ग्रनवकलानेव भूमि ताव शूलिवर्व भूमि ताव शूलिवर्व भूमि ताव ।

एमाले शूल पर्युष वडे रथे उद्धुक्त अवलोकिक यात । अथवात्त
२४ शैती अकित्तदेव गाँठे - याके शैतीकृते उद्धुक्त शैती रथव एवलाव
शामाद वाँचाएँ । यामावात्त ताव शैतीये श्री येहानेव विकिर्णि शैतीविवेशात ।

(4)

ଶାଶବର ମୁଖ୍ୟାଙ୍ଗୀରେ ୨୩ ବିଂଦୀ ଶଥବାହାର ଫାଟେ । କାବନ, ମହାବଳୀ
ପ୍ରବାହେତେ ଆଶ୍ରମ ଚାଲାଯି । ଶୁଣି ପଞ୍ଚାଂଗ ମୁଦ୍ରିକ ପ୍ରକାରେ ମାରଖାଲୁ - କାବନ
ରୁଧି ମହାବାହୀ, ନୟ ମିଶ୍ରିକେଟେ - ପେଟେଟୁ ଦାଯେ ଏ କୋନେ ଏକଛଳୀରେ ଫାଟେ
ତାଦେବୁକେ ଦାସ୍ତୁ କରୁଥିଲେ ହେବ ।

ଓ ଭାଷ୍ଟ

ନିଜଦେବ ଅକ୍ଷିତ୍ୱାନ୍ତାର ଗାନ୍ଦି ମୁହଁ ପରଳ ପତିଷ୍ଠନ୍ତି ଆମଣ୍ଡତ୍ତୁତ୍ୱ
ରୁଧିକୁ ୨୩ ରୁଧି ମିଲିଯନ୍ତେ । ଶାତ୍ରପରାହାଦେବ ଏଣଟି ପ୍ରକାରେ ମିଳିଗାନ୍ତି
ଆମୋରୁହନ୍ୟାଯ୍ୟ ଦ୍ରୁଗତ ଅଧିକ, ବଢ଼ା ପାନୀଯର କମାରେମେ ତବ ପିତି ଦିତେ
ପରୁଷ୍ଵକାରୀ ମୁହଁ ଶ୍ରେଣୀ ଗୋପନୀ ଅଭିବେଳାତ୍ମକ୍ୟ ମିଳିଯିବି ହେଲେ ଅମୁକ୍ଷା ଓ
ମାନବିକତାର ଅଧିନ କୋଷ ପରେକ ଚକେ ଦିପୁଛେ । ଉତ୍ସୁର ନରହତୀର ପାମକ
ଲକ୍ଷାତ ଯେମନ ଘୋରା ନିମ୍ନର କ୍ରମୀ ଯତେ କେବେ ମିଳ୍ୟ ଆମ୍ବା ହତାନ୍ତି
ଶୁଣି ପ୍ରଜାଦେବ ଲାଭଶୁଭାବେ ଜୋଦୁକୁର ଲୋଟେ ଧନି ଗଲେ ଖେଳ ହେଲା
ହୁଏଇ, ତମାନି ଶଥବାହୀତେ ଧନି ମୁହଁଧିନାରୁ ଲିଛିଲେ । ପିତିବେଳେବେ ନାଥିଲାଙ୍କି
ନୀରର ହତ୍ତମ ଏହେ ନିଯେଛୁ । ଆମଣ୍ଡତ୍ତୁତ୍ୱ ଓ ରୁଧିକୁ ଏହେ ମିଲିତ ମିଶ୍ରିତାର୍ଥ
କୁଞ୍ଜିଛିଯି ଓ ପ୍ରଯାତ୍ତିକି ମାଲୁକ୍ଷେତ୍ର ଅଭିଧ୍ୟ ବିପନ୍ନତା ଓ ପରିବିଭିନ୍ନ ହେତୁ କବ
କିମ୍ବ ମୁହଁ ଉଚିତେ ।